

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/30/26/94

POLITYCY PRZED KRYZYSEM KOALICYJNYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '94

Tuż przed wybuchem ostatniego kryzysu koalicyjnego przeprowadziliśmy sondaż¹, w którym próbowaliśmy znaleźć odpowiedź na pytanie, co oznacza deklarowane zaufanie do głównych postaci sceny politycznej. Czy badani mówiąc, że darzą polityka zaufaniem, myślą przede wszystkim o jego kompetencjach, uczciwości, stylu bycia i działania czy też być może o aprobowanych celach jego politycznej aktywności? Przedmiotem naszego zainteresowania były również ogólne potoczne wyobrażenia o politykach jako grupie odgrywającej szczególną rolę w procesie powstawania nowego ładu ustrojowego.

Co sądzą o politykach?

Społeczne zainteresowanie polityką - wbrew stereotypowym opiniom o rozpolitykowaniu Polaków - nie jest duże. Jedynie niewiele ponad 10% badanych w miarę uważnie śledzi to, co dzieje się w polityce. Ponad 40% respondentów deklaruje, że interesuje się polityką w sposób umiarkowany - ich uwagę przyciągają jedynie główne wydarzenia. Niemal tyle samo ankietowanych przyznaje, że ich zainteresowanie tą sferą życia publicznego jest nikłe albo żadne. Może to oznaczać, że większość "politycznych" rozmów życia codziennego Polaków nie wykracza poza stereotypowe sądy, zazwyczaj negatywnie wartościujące politykę i polityków. Z przedstawionych respondentom do oceny bardzo ogólnych wartościujących sądów tylko niektóre zostały przez nich zaakceptowane.

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (44) - badanie zrealizowane w dniach 27-31 stycznia '94 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców (N= 1172).

Tabela 1

w procentach

Opinie o politykach	Wskazania respondentów		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Politycy w innych krajach lepiej wywiązują się ze swoich obowiązków niż politycy w naszym kraju	60	14	26
Politycy to na ogół ludzie wiarygodni, zawsze starający się mówić prawdę	21	62	17
Nasi politycy to ludzie w większości odpowiedzialni, troszczący się o nasze wspólne dobro	34	54	12
Polityką zajmują się bardzo często ludzie, którzy chcą w ten sposób uniknąć kary za oszustwa i przestępstwa finansowe	36	37	27
Polityką w naszym kraju zajmują się przede wszystkim nieudacznicy - ludzie, którzy nic konkretnego nie potrafią robić	38	48	14
Politycy, którzy zaczynają pełnić ważne funkcje państwowe, stają się bardziej godni zaufania	35	46	18

Ponad połowa społeczeństwa zgadza się z opinią, że politycy w innych krajach lepiej niż nasi wywiązują się ze swoich obowiązków. Interesujące wydaje się porównanie tej oceny z opiniami o swoich politykach mieszkańców kraju o najdłuższych tradycjach demokratycznych. W sondażu przeprowadzonym przez brytyjski ICM w grudniu '93 na zlecenie "The Observer" jedynie 21% badanych Brytyjczyków zgodziło się z opinią, że ich politycy są gorsi niż w innych krajach. Odrzuciło tę opinię blisko 60% ankietowanych. Okazuje się więc, że politycy obu krajów - Polski i Wielkiej Brytanii - są przez swoich rodaków diametralnie różnie oceniani. Różnica ta wynikać może z odmiennej mentalności kulturowej, która skłania ludzi w różnych krajach do mówienia raczej dobrze albo raczej źle o "swoich". Może jednak również świadczyć o tym, że długa tradycja funkcjonowania procedur demokratycznych owocuje większym zaufaniem do polityków. Potwierdza to fakt, że ponad połowa badanych nie zgadza się z opinią, że nasi politycy są ludźmi odpowiedzialnymi (54%) i wiarygodnymi (62%).

Innym wskaźnikiem wielkości społecznej aprobaty roli polityka mogą być odpowiedzi na pytanie o to, ile zarabiają i ile powinni zarabiać ludzie funkcjonujący w tej sferze życia publicznego. Odpowiedzi na to pytanie pozwalają również poznać wyobrażenia społeczeństwa o zarobkach osób pełniących najwyższe funkcje państwowe. Wśród 20 różnych zawodów, które były przedmiotem oceny badanych², stanowisko prezydenta stoi najwyżej w hierarchii dochodów. Zdaniem respondentów, prezydent zarabia średnio o 7 mln zł miesięcznie więcej niż powinien. Premier rządu zajmuje drugie miejsce z dochodem 23 mln, a postulowanym - 21 mln.

	Ile zarabia? (średnia w mln zł)	Ile powinien zarabiać? (średnia w mln zł)
Prezydent	32	25
Premier	23	21
Minister	18	16
Poseł	13	9
Polityk	11	9

Dochody związane z innym stanowiskiem ze sfery polityki - stanowiskiem ministra - sytuują go na czwartym miejscu, za prywatnym przedsiębiorcą. Poseł zajmuje szóstą pozycję, za dyrektorem firmy państwowej. Wreszcie - enigmatycznie być może brzmiący w zestawie raczej jasno wyobrażanych zawodów i stanowisk - zawód polityka znalazł się na ósmym miejscu.

² Kwestie te będą tematem oddzielnego opracowania CBOS.

W opinii badanych, wszystkie "polityczne" zawody przynoszą ludziom, którzy je wykonują, większe dochody niż powinny. Jednak nawet wielkość postulowanych zarobków stawia je wysoko w hierarchii. Oznaczać to może generalnie znaczącą społeczną akceptację ról społecznych stanowiących o skutecznym funkcjonowaniu procedur demokratycznych.

Rekapitulując, politycy oceniani *en masse*, jako pewna grupa społeczna, na której w dużej mierze ciąży odpowiedzialność za losy zwykłych obywateli, budzą raczej negatywne emocje. Z drugiej strony - jak pokazują wyniki badań dotyczących zaufania do konkretnych polityków - jest ono w większości wypadków duże, a najpopularniejsi z nich są niemal powszechnie akceptowani.

Ranking polityków w styczniu '94

Zanim przyjrzymy się ostatnim notowaniom polityków, warto jeszcze raz podkreślić, że badanie było realizowane przed ostatnim kryzysem koalicyjnym. Kolejna "wojna na górze" spowodowała znaczące pogorszenie nastrojów społecznych. Nie bez wpływu pozostanie to zapewne na przyszłe notowania polityków. Już od pięciu miesięcy na czele rankingu najbardziej popularnych polityków znajduje się premier Waldemar Pawlak, ciesząc się w styczniu zaufaniem 77% badanych. W porównaniu z listopadem '93 odsetek deklarujących zaufanie do prezesa Rady Ministrów zmniejszył się o 4 punkty procentowe. Na drugie miejsce awansował Jacek Kuroń, któremu obecnie ufa 66% badanych (wzrost o 8 punktów). Na miejscu trzecim jest Krzysztof Skubiszewski, a na czwartym - Hanna Suchocka, chociaż popularność tych polityków w styczniu zmalała.

Tabela 2

Politycy	Odsetek respondentów deklarujących				Średnia ocen
	zaufanie	nieufność	obojętność	nieznajomość	
W. Pawlak	77	9	13	1	2.1
J. Kuroń	66	17	14	2	1.3
K. Skubiszewski	62	8	16	13	2.1
H. Suchocka	56	25	17	1	0.8
A. Kwaśniewski	56	14	19	12	1.4
A. Olechowski	52	8	16	23	1.6
J. Oleksy	50	12	16	22	1.4
T. Mazowiecki	49	27	21	3	0.4
T. Zieliński	48	3	9	39	2.5
W. Cimoszewicz	47	23	17	12	0.5
R. Bugaj	45	11	17	27	1.1
L. Wałęsa	43	39	17	1	-0.2
B. Geremek	42	25	22	11	0.4
J. K. Bielecki	40	28	25	6	0.2
M. Krzaklewski	39	19	22	20	0.5
L. Miller	34	25	19	21	-0.1
E. Szychalska	32	12	19	36	0.7
W. Ziólkowska	32	11	15	42	0.9
J. Zych	30	6	19	44	1.1
W. Chrzanowski	29	34	19	17	-0,5
L. Moczulski	29	44	18	8	-0,8
M. Borowski	29	10	14	46	0.8
J. Olszewski	25	39	23	13	-0.7
A. Łuczak	19	6	16	58	0.7
J. Kaczyński	15	59	18	8	-1.8
M. Strąk	13	8	16	63	0.1

Nie zmieniły się w sposób istotny notowania czołowych polityków koalicji rządzącej - Aleksandra Kwaśniewskiego, któremu ufa obecnie 56% badanych, Józefa Oleksego (50%), Włodzimierza Cimoszewicza (47%), Aleksandra Łuczaka (19%), Michała Strąka (13%). Większym zaufaniem spośród polityków koalicji cieszyli się w styczniu '94 Marek Borowski (29% - wzrost odsetka pozytywnych ocen o 10 punktów) i Leszek Miller (34% - wzrost o 4

Niewiele mniej osób niż w listopadzie '93 ufa obecnie prezydentowi. Wydaje się, że po gwałtownym spadku zaufania do Lecha Wałęsy, którego przyczyny tkwiły m.in. w jego zaangażowaniu się w tworzenie BBWR, obecnie obserwujemy pewną stabilizację społecznych ocen. "Prezydencki" minister spraw zagranicznych Andrzej Olechowski cieszy się natomiast nieco większym zaufaniem społeczeństwa niż dwa miesiące temu. Jest to zapewne związane z jego dużą aktywnością w ciągu ostatnich dwu miesięcy.

Notowania pozostałych polityków nie uległy istotnym zmianom. Wyjątkiem są oceny Jana Krzysztofa Bieleckiego (wzrost z 34% w listopadzie '93 do 40% obecnie), Tadeusza Zielińskiego (wzrost z 41% do 48%) oraz Jana Olszewskiego (spadek z 30% do 25%). Były przewodniczący RdR jest również jednym z trzech polityków - obok Jarosława Kaczyńskiego (59%) i Lecha Wałęsy (39%) - któremu nie ufa największy odsetek badanych. Do najbardziej nieznanymi polityków należą: Michał Strąk (63%), Aleksander Łuczak (58%) i Marek Borowski (46%).

Spoleczne postrzeganie sceny politycznej

W porównaniu z listopadem '93 nie nastąpiły istotne zmiany w sposobie³ postrzegania sceny politycznej. Podobnie jak wówczas czołowi politycy kraju postrzegani są w pięciu różnych konfiguracjach.

Pierwszą, "rządowo-postkomunistyczną", tworzą osobistości związane z koalicją rządową. Znaleźli się tu politycy pełniący funkcje nie tylko ministerialne, ale również poselskie i związkowe, a wywodzący się z obozu postkomunistycznej lewicy. Nastąpiła zmiana w sposobie społecznego postrzegania miejsca Wiesławy Ziółkowskiej i Józefa Zycha, którzy według badanych w listopadzie '93 znajdowali się w grupie "rządowo-postkomunistycznej". Wraz z Ryszardem Bugajem, który poprzednio nie był postrzegany jako polityk zdecydowanie należący do określonej grupy, oraz Tadeuszem Zielińskim tworzą oni obecnie oddzielną grupę osobistości polskiej sceny politycznej, identyfikowaną przez opinię publiczną z sympatią dla opcji lewicowych.

³ Zastosowano analizę czynnikową metodą rotacji oblimin. Pominięto odpowiedzi "nie znam danego polityka".

Tabela 4

Politycy	Czynniki				
	I	II	III	IV	V
L. Miller A. Łuczak W. Cimoszewicz M. Borowski W. Pawlak E. Szychalska M. Strąg A. Kwaśniewski J. Oleksy	0.71 0.58 0.83 0.53 0.53 0.48 0.59 0.83 0.73	0.38			
T. Mazowiecki B. Geremek J. Kuroń H. Suchocka J. K. Bielecki L. Wałęsa		0.72 0.76 0.62 0.65 0.78 0.38	0.35		
J. Olszewski J. Kaczyński M. Krzaklewski L. Moczulski W. Chrzanowski		0.47	0.73 0.59 0.67 0.73 0.44	0.34	
K. Skubiszewski A. Olechowski		0.31		-0.67 -0.61	
R. Bugaj W. Ziółkowska J. Zych T. Zieliński		0.31		-0.40	-0.53 -0.70 -0.78 -0.57

Kolejną konfigurację tworzą przede wszystkim politycy "unijno-kongresowi", wywodzący się z KLD oraz UD: Jan Krzysztof Bielecki, Bronisław Geremek, Tadeusz Mazowiecki, Hanna Suchocka, Jacek Kuroń. Interesująca jest obecność w tym układzie również Wiesława Chrzanowskiego oraz Lecha Wałęsy. Prezes ZChN z racji, jak się wydaje, dawnego udziału swojej partii w rządzie Hanny Suchockiej oraz swemu *image'owi* polityka rozważnego i umiarkowanego jest w obecnej sytuacji politycznej - w przekonaniu opinii publicznej - znacznie bliższy politykom "unijno-liberalnym" niż dawniej. Podobnie jak Lech Wałęsa Wiesław Chrzanowski w równej mierze postrzegany jest jako polityk należący do konfiguracji "prawicowo-solidarnościowej". Tworzą ją przede wszystkim liderzy KPN, NSZZ "Solidarność", PC oraz Jan Olszewski.

Oddzielną konfigurację tworzą: Krzysztof Skubiszewski i Andrzej Olechowski. W pewnej mierze należy do nich także Tadeusz Zieliński. Stanowią oni grupę ponadpartyjnych fachowców.

Kandydaci na prezydenta

Choć do wyborów prezydenckich pozostało jeszcze ponad półtora roku, w komentarzach dotyczących obecnej sytuacji na scenie politycznej ocenia się zachowania polityków już w kategoriach przygotowań do kampanii wyborczej. Warto więc pokusić się o wstępny pomiar wielkości społecznego poparcia dla potencjalnych kandydatów na prezydenta.

		CBOS
Kto z poniższej listy byłby najlepszym kandydatem na prezydenta w następujących wyborach prezydenckich?		
▲ Aleksander Kwaśniewski	17%	
▲ Waldemar Pawlak	11%	
▲ Krzysztof Skubiszewski	11%	
▲ Lech Wałęsa	9%	
▲ Hanna Suchocka	7%	
▲ Andrzej Olechowski	7%	
▲ Zbigniew Religa	6%	
▲ Leszek Moczulski	5%	
▲ Włodzimierz Cimoszewicz	3%	
▲ Jacek Kuroń	3%	
▲ Józef Oleksy	3%	
▲ Ryszard Bugaj	1%	
▲ Wiesław Chrzanowski	0,5%	
▲ Jarosław Kaczyński	0,5%	
Inny kandydat	3%	
Brak odpowiedniego kandydata	6%	
Trudno powiedzieć	9%	
Badani mogli wybrać tylko jednego kandydata. Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań.		

Wyraźnym liderem rankingu kandydatów jest Aleksander Kwaśniewski. Warto jednak przypomnieć, że badanie było wykonane przed ostatnim kryzysem koalicyjnym. Jego finał zgodnie interpretowany był przez komentatorów politycznych jako osłabienie pozycji Kwaśniewskiego, którego dotychczas nazywano superpremierem koalicji. W tej roli mógł wydawać się badanym dobrym kandydatem na prezydenta.

Interesujące wydaje się pytanie, jakie cechy osobiste głównych potencjalnych kandydatów na prezydenta są dla badanych najistotniejsze. Ankietowane osoby zostały poproszone o ocenę głównych kandydatów na prezydenta według następujących kryteriów:

- ▶ troszczący się o los i sprawy zwykłych ludzi
- ▶ kompetentny
- ▶ mający na uwadze przede wszystkim interes Polski
- ▶ sympatyczny
- ▶ uczciwy
- ▶ skuteczny, efektywny w działaniu

Dla badanych darzących zaufaniem **Aleksandra Kwaśniewskiego** najważniejsza⁴ jest jego troska o sprawy i los zwykłych ludzi. W dalszej kolejności o wyrażeniu zaufania do lidera SLD decydowało to, że jest on osobą sympatyczną i ma na uwadze interes Polski. Większym zaufaniem niż inni darzą go osoby z wykształceniem średnim, mieszkańcy małych miast (21-100 tys.) pracownicy fizyczno-umysłowi, badani o najwyższych dochodach, osoby o poglądach lewicowych.

O zaufaniu do **Waldemara Pawlaka** decyduje przede wszystkim postrzeganie go jako osoby kompetentnej, sympatycznej oraz troszczącej się o los i sprawy zwykłych ludzi. Największym zaufaniem, sięgającym 90%, cieszy się on wśród rolników i mieszkańców wsi. W innych grupach społeczno-zawodowych zaufanie do prezesa PSL nie odbiega znacząco od średniej. Wyjątek stanowią osoby z wykształceniem wyższym oraz kadra kierownicza, spośród których co druga osoba ufa premierowi.

Krzysztof Skubiszewski jest osobą godną zaufania głównie ze względu na to, że ma na uwadze przede wszystkim interes Polski, jest sympatyczny i kompetentny. Zaufaniem darzą go częściej niż inni mieszkańcy wielkich miast, osoby z wykształceniem średnim i wyższym, kadra i pracownicy umysłowi, osoby o najwyższych dochodach oraz o poglądach prawicowych.

⁴ Zastosowano analizę regresji, metodą stepwise.

Badani ufający **Lechowi Wałęsie** cenią w nim przede wszystkim to, że troszczy się o zwykłych ludzi, jest sympatyczny i kompetentny. Ufają mu częściej niż inni pracownicy fizyczno-umysłowi, uczniowie i studenci, gospodynie domowe, osoby często biorące udział w praktykach religijnych, respondenci o poglądach prawicowych.

Hanna Suchocka budzi zaufanie przede wszystkim ze względu na to, że postrzegana jest jako osoba troszcząca się o sprawy zwykłych ludzi i sympatyczna. Jej zwolennicy to najczęściej mieszkańcy wielkich miast, osoby z wykształceniem wyższym, pracownicy umysłowi, uczniowie i studenci, badani biorący udział kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych, respondenci o poglądach prawicowych.

Istotną cechą wszystkich głównych kandydatów na prezydenta jest postrzeganie ich jako polityków troszczących się o zwykłych ludzi. Cieszą się oni poparciem różnych grup społecznych, które - jak się wydaje - oczekują od nich obrony własnych interesów. Jak pokazują bowiem analizy zróżnicowania zaufania do polityków, różne grupy elektoratów z dużym uproszczeniem można podzielić na: wiejski, średnio- i małomiasteczkowy, wielkomiejski (inteligencki). Uwagę zwraca brak wyraźniejszego poparcia dla któregośkolwiek z kandydatów wśród robotników i prywatnych przedsiębiorców. Oznaczać to może konieczność rywalizacji o uzyskanie poparcia tych grup. Wydaje się, że wszystkie ewentualne decyzje o kształcie polityki gospodarczej rządu, której celem będzie tworzenie lepszych warunków dla różnych sektorów gospodarki, mogą mieć konsekwencje dla przyszłych zachowań wyborczych. Jeśli bowiem decyzje takie zostaną zinterpretowane przez daną grupę społeczną jako przejaw troski o jej los i sprawy, to polityk-decydent może liczyć na wzrost poparcia.

Na zakończenie warto podkreślić, że takie cechy, jak: uczciwość i skuteczność w działaniu, odgrywają zdecydowanie mniejszą rolę w sposobie myślenia badanych o politykach, których darzą zaufaniem. Być może są to kategorie, które według respondentów nieco odbiegają od ich wizji świata polityki.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Stosunek do Aleksandra Kwaśniewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	14	19	56	12	1165
Płeć					
Mężczyźni	14	22	55	9	518
Kobiety	13	16	57	14	647
Wiek					
do 24 lat	10	20	53	17	131
25-34	11	29	51	9	178
35-44	13	19	61	7	306
45-54	17	17	58	8	195
55-64	17	13	60	11	173
65 lat i więcej	14	15	50	22	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	19	54	16	438
Miasto do 20 tys.	12	19	57	12	122
od 21 do 100 tys.	11	17	67	6	253
101-500 tys.	10	25	52	13	183
501 tys. i więcej mieszk.	28	16	49	7	167
Region					
Północny	16	19	59	7	141
Zachodni	16	13	66	5	115
Środkowozachodni	11	16	67	7	165
Środkowy	17	15	53	15	218
Wschodni	12	24	48	17	131
Południowo-wschodni	13	19	55	13	183
Południowo-zachodni	10	24	51	14	212
Wykształcenie					
Podstawowe	12	17	49	22	450
Zasadnicze zawodowe	13	22	56	8	305
Średnie	10	20	66	4	313
Wyższe	31	14	55	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	30	12	58	0	81
Prac.umysł.niż.szczebla	11	28	57	4	99
Pracownicy fiz.- umysł.	8	20	66	6	58
Robotnicy wykwalifikowani	17	25	55	3	92
Robotnicy niewykwalifik.	12	22	51	14	55
Rolnicy	13	17	55	15	111
Prywatni przedsiębiorcy	18	22	58	2	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	12	16	54	17	382
Uczniowie i studenci	8	23	54	15	41
Bezrobotni	12	14	61	12	115
Gospodynie domowe i inni	10	21	53	16	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	8	20	51	21	225
750 tys. - 1249 tys.	13	20	52	14	324
1250 tys. - 1749 tys.	14	21	57	8	249
1750 tys. - 2249 tys.	15	17	57	10	173
2250 tys. i powyżej	19	13	67	2	183
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	20	54	13	592
Średnie	11	21	59	9	424
Dobre	21	10	56	13	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	22	14	64	0	123
Średnie	15	18	63	4	485
Małe lub żadne	11	20	49	20	557
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	14	17	51	18	51
Raz w tygodniu	15	20	54	11	713
Kilka razy w roku	9	19	60	13	292
W ogóle nie uczestniczy	14	14	61	10	106
Poglądy polityczne					
Lewica	4	11	80	5	253
Centrum	13	20	58	9	348
Prawica	28	21	47	4	258
Trudno powiedzieć	9	22	42	26	305

Tabela 2. Stosunek do Waldemara Pawlaka

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	9	13	77	1	1164
Płeć					
Mężczyźni	9	12	79	0	517
Kobiety	9	13	76	2	647
Wiek					
do 24 lat	7	11	82	0	131
25-34	11	13	74	2	176
35-44	13	14	72	1	307
45-54	8	15	76	1	195
55-64	6	10	83	1	173
65 lat i więcej	7	11	80	2	182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	8	88	1	437
Miasto do 20 tys.	8	17	72	3	122
od 21 do 100 tys.	11	9	79	1	254
101-500 tys.	15	20	65	0	182
501 tys. i więcej mieszk.	19	19	62	0	167
Region					
Północny	9	18	72	2	141
Zachodni	16	8	75	0	115
Środkowozachodni	7	12	80	1	165
Środkowy	9	13	78	1	219
Wschodni	2	14	82	1	131
Południowo-wschodni	9	13	77	1	182
Południowo-zachodni	13	10	76	1	212
Wykształcenie					
Podstawowe	7	10	81	2	451
Zasadnicze zawodowe	7	10	83	0	304
Średnie	11	14	75	0	312
Wyższe	24	27	49	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	19	31	50	0	81
Prac.umysł.niż.szczebla	10	18	71	1	99
Pracownicy fiz.- umysł.	15	8	76	1	58
Robotnicy wykwalifikowani	10	10	80	0	92
Robotnicy niewykwalifik.	8	13	79	0	55
Rolnicy	3	11	86	0	110
Prywatni przedsiębiorcy	18	17	65	0	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	6	11	82	2	382
Uczniowie i studenci	5	6	89	0	41
Bezrobotni	11	11	76	2	115
Gospodynie domowe i inni	16	7	74	3	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	6	9	83	2	224
750 tys. - 1249 tys.	9	15	75	1	325
1250 tys. - 1749 tys.	5	13	81	1	249
1750 tys. - 2249 tys.	11	8	80	1	172
2250 tys. i powyżej	19	17	64	0	183
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	12	76	1	592
Średnie	6	13	81	0	423
Dobre	15	15	69	1	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	16	20	64	0	122
Średnie	8	11	81	0	485
Małe lub żadne	9	12	76	2	557
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	18	72	0	51
Raz w tygodniu	9	13	78	1	713
Kilka razy w roku	7	13	79	1	292
W ogóle nie uczestniczy	16	10	71	3	106
Poglądy polityczne					
Lewica	7	10	82	1	253
Centrum	8	10	82	0	347
Prawica	16	11	72	0	257
Trudno powiedzieć	7	19	71	3	306

Tabela 3. Stosunek do Krzysztofa Skubiszewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	8	16	62	13	1164
Płeć					
Mężczyźni	11	16	62	11	518
Kobiety	6	16	64	14	646
Wiek					
do 24 lat	2	17	60	21	131
25-34	11	18	59	11	176
35-44	8	19	65	8	307
45-54	12	16	65	6	195
55-64	8	14	67	11	173
65 lat i więcej	6	10	59	25	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	16	60	17	437
Miasto do 20 tys.	9	14	61	16	122
od 21 do 100 tys.	13	16	62	9	254
101-500 tys.	5	21	64	10	183
501 tys. i więcej mieszk.	9	12	70	8	167
Region					
Północny	9	17	64	11	141
Zachodni	14	13	61	12	114
Środkowozachodni	7	14	67	11	165
Środkowy	7	17	65	12	219
Wschodni	8	18	60	14	131
Południowo-wschodni	9	15	61	15	182
Południowo-zachodni	6	18	61	14	212
Wykształcenie					
Podstawowe	9	17	52	22	451
Zasadnicze zawodowe	8	15	64	13	304
Średnie	6	17	72	4	312
Wyższe	13	8	79	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	12	11	77	1	81
Prac. umysł. niż. szczebla	4	20	71	6	98
Pracownicy fiz.- umysł.	8	11	68	12	58
Robotnicy wykwalifikowani	9	20	65	6	92
Robotnicy niewykwalifik.	14	26	50	11	55
Rolnicy	12	17	57	14	110
Prywatni przedsiębiorcy	13	24	59	4	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	6	11	65	18	383
Uczniowie i studenci	0	18	69	13	41
Bezrobotni	15	19	47	18	115
Gospodynie domowe i inni	4	22	59	14	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	9	18	50	23	224
750 tys. - 1249 tys.	8	18	60	15	325
1250 tys. - 1749 tys.	6	16	67	11	249
1750 tys. - 2249 tys.	6	14	69	11	172
2250 tys. i powyżej	12	15	72	1	183
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	17	59	15	592
Średnie	6	17	67	11	424
Dobre	12	11	66	12	148
Zainteresowanie polityką					
Duże	16	15	69	0	123
Średnie	7	13	75	5	484
Małe lub żadne	8	19	51	23	557
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	2	20	64	14	51
Raz w tygodniu	7	16	64	12	712
Kilka razy w roku	10	16	60	14	292
W ogóle nie uczestniczy	12	13	61	14	106
Poglądy polityczne					
Lewica	13	19	61	7	253
Centrum	9	17	62	12	348
Prawica	5	8	81	6	257
Trudno powiedzieć	6	19	50	25	306

Tabela 4. Stosunek do Lecha Wałęsy

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	39	17	43	1	1166
Płeć					
Mężczyźni	41	15	44	0	519
Kobiety	38	19	42	1	646
Wiek					
do 24 lat	33	17	51	0	131
25-34	37	17	46	0	178
35-44	46	16	37	0	307
45-54	38	21	40	1	195
55-64	37	17	46	1	173
65 lat i więcej	38	16	45	1	182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	18	46	1	438
Miasto do 20 tys.	43	17	39	2	122
od 21 do 100 tys.	42	16	41	1	254
101-500 tys.	38	19	43	0	183
501 tys. i więcej mieszk.	42	16	43	0	167
Region					
Północny	42	16	41	1	141
Zachodni	45	16	38	1	114
Środkowozachodni	43	19	38	0	165
Środkowy	43	18	39	1	219
Wschodni	33	21	45	0	131
Południowo-wschodni	38	16	46	1	183
Południowo-zachodni	32	16	51	0	212
Wykształcenie					
Podstawowe	34	18	47	1	451
Zasadnicze zawodowe	43	16	40	0	305
Średnie	40	15	45	0	313
Wyższe	47	26	26	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	29	25	0	81
Prac.umysł.niż.szczębla	39	17	44	0	99
Pracownicy fiz.- umysł.	36	8	55	0	58
Robotnicy wykwalifikowani	39	18	41	2	92
Robotnicy niewykwalifik.	48	18	34	0	55
Rolnicy	37	17	46	0	111
Prywatni przedsiębiorcy	46	23	32	0	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	37	17	45	1	382
Uczniowie i studenci	25	19	55	0	41
Bezrobotni	52	13	34	0	115
Gospodynie domowe i inni	31	13	56	0	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	38	18	43	0	225
750 tys. - 1249 tys.	37	17	45	1	325
1250 tys. - 1749 tys.	37	19	44	1	249
1750 tys. - 2249 tys.	40	18	42	0	173
2250 tys. i powyżej	47	14	38	1	183
Ocena własnych war. mater.					
Złe	43	17	40	1	593
Średnie	33	21	45	0	423
Dobre	41	9	50	0	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	50	13	37	0	123
Średnie	39	17	44	0	485
Małe lub żadne	37	19	44	1	558
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	10	71	0	51
Raz w tygodniu	36	17	46	0	714
Kilka razy w roku	43	18	38	1	292
W ogóle nie uczestniczy	59	17	24	1	106
Poglądy polityczne					
Lewica	58	12	29	1	253
Centrum	41	17	41	0	348
Prawica	28	14	58	0	258
Trudno powiedzieć	31	24	43	1	306

Tabela 5. Stosunek do Hanny Suchockiej

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	25	17	56	1	1165
Płeć					
Mężczyźni	30	18	51	1	518
Kobiety	21	17	60	2	647
Wiek					
do 24 lat	13	16	69	1	131
25-34	20	21	59	0	178
35-44	31	22	47	0	306
45-54	27	17	55	1	195
55-64	29	11	59	1	173
65 lat i więcej	22	15	59	5	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	23	19	56	2	437
Miasto do 20 tys.	26	20	52	2	122
od 21 do 100 tys.	29	19	51	1	254
101-500 tys.	21	19	59	1	183
501 tys. i więcej mieszk.	28	8	64	0	167
Region					
Północny	18	21	59	2	141
Zachodni	31	14	54	0	115
Środkowozachodni	25	18	57	1	165
Środkowy	33	13	53	1	219
Wschodni	20	21	56	3	131
Południowo-wschodni	27	12	56	2	182
Południowo-zachodni	19	24	56	1	212
Wykształcenie					
Podstawowe	23	18	55	3	451
Zasadnicze zawodowe	31	17	51	0	304
Średnie	21	19	59	0	313
Wyższe	26	8	65	0	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	28	11	61	0	81
Prac.umysł.niż.szczebla	16	19	66	0	99
Pracownicy fiz.- umysł.	20	22	58	0	58
Robotnicy wykwalifikowani	28	24	47	1	91
Robotnicy niewykwalifik.	21	29	49	0	55
Rolnicy	36	21	43	0	111
Prywatni przedsiębiorcy	21	25	55	0	39
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	25	14	58	3	383
Uczniowie i studenci	10	14	76	0	41
Bezrobotni	27	14	58	1	115
Gospodynie domowe i inni	27	19	53	1	88
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	28	15	57	1	225
750 tys. - 1249 tys.	23	20	54	2	325
1250 tys. - 1749 tys.	26	16	57	2	249
1750 tys. - 2249 tys.	23	19	57	1	172
2250 tys. i powyżej	25	18	57	0	183
Ocena własnych war. mater.					
Złe	27	17	54	2	593
Średnie	22	19	57	1	424
Dobre	22	15	62	1	148
Zainteresowanie polityką					
Duże	30	18	52	0	123
Średnie	26	15	59	0	485
Małe lub żadne	23	20	55	3	557
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	17	73	1	51
Raz w tygodniu	24	18	57	1	714
Kilka razy w roku	28	19	51	2	292
W ogóle nie uczestniczy	32	11	55	2	106
Poglądy polityczne					
Lewica	37	17	45	1	252
Centrum	23	21	56	0	348
Prawica	19	11	68	1	258
Trudno powiedzieć	22	19	56	3	306